

Saaremaal Jaani külas Uelahe detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programm

Esitatud arvamus	Seisukoht
1. Transpordiamet, 26.08.2024 nr 7.2-2/24/1052-5	
Oleme läbi vaadanud Uelahe detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi (Lemma OÜ, töö versioon 7.08.2024) ja teatame, et esitatud programmi kohta puuduvad meil täiendavad ettepanekud.	Teadmiseks võetud
2. Riigi kaitseinvesteeringute keskus, 05.09.2024 nr 4-4/23/188-6	
Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus on tutvunud Saaremaa valla Jaani küla Uelahe detailplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmiga ning ei esita neile täiendavaid ettepanekuid ega vastuväiteid.	Teadmiseks võetud
3. Keskkonnaamet, 11.09.2024 nr 6-5/24/17344-2	
KSH programmi ptk 2.3 on käsitletud kaitsealuste liikide esinemist detailplaneeringualal ja selle lähiümbruses, mille kohaselt kattub detailplaneeringuala vähesel määral III kaitsekategooria linnuliigi punajalg-tilder (<i>Tringa tutanus</i>) elupaigaga ja 880 m kaugusele jääb II kaitsekategooria taimeliigi pisikannike (<i>Viola pumila</i>) kasvukoht. Keskkonnaamet juhib tähelepanu, et detailplaneeringualast ligikaudu 550 m kaugusele merealale jääb ka Väinamere hoiuala ja Väinamere loodusala kaitse-eesmärgiks seatud II kaitsekategooria loomaliigi viigerhülge (<i>Phoca hispida</i>) elupaik. Lähtuvalt eeltoodust tuleb KSH programmis ja KSH edaspidises menetluses hinnata võimalikke mõjusid ka sellele liigile.	KSH programmi täiendati viigerhülge elupaiga infoga ning KSH aruandes hinnatakse võimalikku mõju viigerhülge elupaigale Natura hindamise raames.
Detailplaneeringu alal hetkeseisuga EELISE (Eesti looduse infosüsteem, Keskkonnaagentuur) andmetel kaitsealuseid liike ei esine. KSH programmi ptk 4.1.2 kohaselt teostatakse kohapealne ala ülevaatus taimestiku kasvuperioodil. Juhime tähelepanu, et kui välitööde käigus leitakse alalt kaitsealuseid liike, siis tuleb andmed EELISEsse kandmiseks edastada ka Keskkonnaametile. Juhendi, millisel kujul andmed Keskkonnaametile edastada, leiab Keskkonnaameti kodulehelt (näidismall andmete esitamiseks Eesti looduse infosüsteemi).	Teadmiseks võetud.
Lk-I 12 esitatud joonisel (Joonis 3) ei kattu rannaniidu (1630*) piir EELISE Natura elupaikade ja poollooduslike koosluste (PLK) kihiga. Lisaks on osa ebaseaduslikult rajatud sadamaalast viimastel aastatel nihkunud veelgi rannaniidu peale. Kui sadam seadustatakse, tuleks tõenäoliselt hävitatud rannaniidu servad 0-elupaikadeks märkida. Rõhutame, et edaspidine rannaniidu elupaigatüübi hävitamine läheks vastuollu LKS § 32 lg-ga 2, mistõttu ei ole rannaniidu elupaigatüübi kahjustamine lubatud.	Teadmiseks võetud. Arvestatakse planeeringu edasisel koostamisel ja KSH läbiviimisel.
Piirkonnas on merealal modelleeritud koosluste veealuste liivamadalate (1110), liivaste ja mudaste pagurandade (1140) ja karide (1170) levik. KSH programmis ptk 4.1.2 on välja toodud mõjude hindamine mereelupaikade seoses juba ebaseaduslikult rajatud sadamamuulidega. Eesti Merestrategia ⁷ kohaselt on Eesti mereala keskkonnaseisundit mõjutavaks surveteguriks mh tööd, mis mõjutavad merepõhja terviklikkust ja hüdrograafilisi tingimusi. Merestrategia ühe keskkonnasihina nähakse ette, et merepõhja terviklikkus on tasemel, mis tagab ökosüsteemi funktsioneerimise ja struktuuri. Kuigi valdkonna jaoks ette nähtud meede on seotud Väikese väina tammiga, nagu viidatud ka KSH programmi ptk-s 3.1., tuleb KSH aruandes ikka analüüsida, kuidas tegevus mõjutab merepõhja terviklikkust (kas tegevus suurendab elupaikade killustatust jne).	KSH programmi ptk 4.1.2 lisatakse, et KSH aruandes analüüsitakse, kuidas tegevus mõjutab merepõhja terviklikkust (kas tegevus suurendab elupaikade killustatust jne).

Esitatud arvamus	Seisukoht
<p>KSH programmis ptk-s 4.1.2 on välja toodud mõjude hindamine mereelupaikadele seoses juba ebaseaduslikult rajatud sadamamuulidega. Ptk-s 4.1.3. tuuakse välja: „Hinnatakse muulide säilimise korral edasist hooldussüvenduse vajadust“. Selgitame, et seega peab mõjude hindamine täiendavalt käsitlema ka faarvaatri kaevamise/süvendamise aspekte (sh kaasnevat mõju) ning asjaolu, kuhu saaks paigutada süvenduspinnase (sadama maismaa, kus ei ole kaitstavaid kooslusi, on väga piiratud). Kui sadam seadustatakse, siis tekib kohe ka küsimus sügavama faarvaatri loomise osas. Hetkel ei ole esitatud dokumentidest aru saada, kui sügav sadam on ja kas sinna planeeritakse tulevikus täiendavaid kaevetöid, st kas kavandatakse sügavust suurendada. Samuti on vajalik analüüs, kas ametliku sadama pidamine vajab regulaarseid hooldustöid (st regulaarsed tööd vees, regulaarselt tekkiv pinnas, mida on vaja kuhugile paigutada). Programmis ei ole viidatud, et neid valdkondi käsitletakse. Palume programmi täiendada.</p>	<p>KSH programmi ptk 4.1.2 ja 4.1.3 täiendati. KSH aruandes käsitletakse võimalikku hooldsüvenduse ja faarvaatri süvendamise aspekte, sh väljakaevatava materjali paigutamise võimalusi ja mõju.</p>
<p>Ptk-s 4.1.3. on toodud: „Hinnatakse muulide säilimise korral edasist hooldussüvenduse vajadust ning muulide avalduvat mõju lainetusele, hoovustele ja seeläbi rannaprotsessidele ning hoiuala kaitse-eesmärgiks olevatele merekooslustele“. Lisame, et oluline on hinnata ka muulide mõju setete liikumisele.</p>	<p>KSH programmi ptk 4.1.3 täiendati. Hinnatakse muulide mõju setete liikumisele (rannaprotsessidele).</p>
<p>Kavandatava tegevuse eesmärgiks on kaaluda sadama planeerimist, sh olemasolevate muulide seadustamist ning ehitusõiguse planeerimist paadisilla ja -kuuri püstitamiseks. Maa-ameti kaldafotodelt on näha ka juba olemasolev ala veeskamiseks. Slipi olemasolu või selle kavandamise vajadust ei ole käsitletud, kuna detailplaneeringu algatamise otsuses ei ole seda välja toodud. Detailplaneeringu (sh KSH) raames peaks välja selgitama, kas vajalik on korrastada/rajada veeskamiskoht. Juhime tähelepanu, et slipp on eraldiseisev rajatis, mille rajamine peaks olema kooskõlas detailplaneeringuga (LKS § 38 lg 5 p 2).</p>	<p>KSH programmi ptk 1 täiendati. Detailplaneeringu koostamisel selgitatakse välja kas on vajalik korrastada/rajada veeskamiskoht. Kui vajadus ilmneb siis see planeeringus kavandatakse ja KSH aruandes käsitletakse selle rajamise/korrastamisega kaasnevat mõju.</p>
<p>4. Regionaal- ja põllumajandusministeerium, 19.09.2024 nr 14-3/1288-2</p>	
<p>KSH programmi sissejuhatavas osas on toodud, et detailplaneeringu koostamisel tuleb arvesse võtta KSH tulemusi. Märkime, et kuna KSH raames viiakse läbi ka Natura hindamine, on detailplaneeringu koostamisel kohustuslik Natura hindamise tulemustega arvestada. Palume see asjaolu täiendavalt välja tuua.</p>	<p>KSH programmi täiendati vastavalt ettepanekule.</p>
<p>Peatükis 1 on kavandatavat tegevust kirjeldatud väga üldiselt. Jääb selgusetuks, mida olemasolevate muulide seadustamisele lisaks alale kavandatakse, kas sadamat, kus soovitakse pakkuda ka sadamateenuseid või paadikuuri ja -silda, mis on erakasutuses. Samuti ei selgu, milliste veesõidukite sildumise ja hoiu võimalust sadamasse kavandatakse. Peatükis 4 on kavandatava tegevusega eeldatavalt kaasnevat mõju hinnatud mitmes valdkonnas ebaoluliseks, kuna tegemist on väikesemahulise arendusega. Näiteks peatükis 4.2.3 on toodud, et arvestades sadamaala mõõtmeid on meresõidukite liiklemisest tingitud mõju õhukvaliteedile ebaoluline. Palume üheselt mõistetavuse ja selguse huvides anda kavandatavast tegevusest täpsem ülevaade.</p>	<p>Kavandatava tegevuse kirjeldust KSH programmis täiendati. Detailsem kirjeldus planeeringuga kavandatud antakse detailplaneeringu seletuskirjas. Selgitame, et detailplaneering ei saa määrata millised väikelaevad ja millise sagedusega sadamat kasutama hakkavad. KSH koostamisel lähtutakse eeldusest, et kavandatakse väikesadamat, mis tasulisi sadamateenuseid ei osuta. Tegu on eeskätt kohaliku piirkonna väikelaevade teenindamiseks mõeldud sadamaga. Seoses antud mereala väikese sügavusega ning juba rajatud muulide vahele moodustunud kanali mõõtemetega on</p>

Saaremaal Jaani külas Uelahe detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programm

<i>Esitatud arvamus</i>	<i>Seisukoht</i>
	antud sadamas võimalik ainult väikese süvisega ja mõõtmetega aluste randumine.
Peatükis 2.3 on antud ülevaade kaitsealuste liikide esinemisest planeeringualal ja selle lähiümbruses, kuid puudub selgitus, kust info pärineb (andmebaas, paikvaatlus vms). Palume lisada viide infoallikatele.	Viide infoallikale lisati.
Peatükis 2.5 on toodud, et pärandkultuuri all mõistetakse antud andmebaasi tähenduses eelmiste põlvkondade poolt pärandatud inimtekkelisi objekte maastikus, mis omavad mingit pärimuslikku taustateavet ja kultuurilist väärtust eelkõige kohalikule kogukonnale. Peatükist ei selgu, millisele andmebaasile viidatakse ja miks. Palume peatüki sõnastust parandada.	Viide infoallikale lisati.
Palume peatükis 3 käsitleda ka detailplaneeringu seost Eesti mereala planeeringuga (kehtestatud 2022).	Mereala planeeringu käsitlus lisati KSH programmi.
Peatükis 3.2 on välja toodud, et KSH koostamisel hinnatakse kavandatava tegevuse vastavust Saare maakonna planeeringu (edaspidi maakonnaplaneering, kehtestatud 2018) kohastele põhimõtetele. Märgime, et maakonnaplaneeringuga on lisaks põhimõtetele seatud ka maakasutustingimusi. Palume hinnata detailplaneeringuga kavandatava vastavust maakonnaplaneeringule tervikuna.	Sõnastust täpsustati vastavalt ettepanekule.
Peatüki 2.4 kohaselt jääb detailplaneeringu ala maakonnaplaneeringuga kavandatud roheline võrgustiku alale. Peatükis 4, kus kajastatakse kavandatava tegevusega eeldatavalt kaasnevat olulist keskkonnamõju, eeldatavaid mõjuallikaid, mõjuala suurus ning mõjutatavaid keskkonnaelemente, ei ole rohelist võrgustikku käsitletud. Maakonnaplaneeringu kohaselt jääb detailplaneering roheline võrgustiku mõistes väga olulistele aladele. Ühelt poolt Natura alale, mis on roheline võrgustiku tugialaks ja teisalt mere ranna piiranguvööndisse, mis on võrgustiku sidususe tagamiseks tähtsaim koridor. Palume peatükis 4 käsitleda ka kavandatava tegevusega eeldatavalt kaasnevat olulist keskkonnamõju rohelsele võrgustikule.	KSH programmi lisati ptk 4.1.5 ning KSh aruandes käsitletakse mõju rohevõrgustikule.
Peatükis 4.4 on toodud, et KSH käigus mõjusid kultuuripärandile ei hinnata, sest olulist mõju kultuuripärandile ei ole eeldada. Kuna detailplaneeringu ala asub Haapsu-Võhma väärtuslikul maastikul, palume peatükis käsitleda kavandatava tegevusega eeldatavalt kaasnevat olulist keskkonnamõju väärtuslikule maastikule ja ilusatele vaadetele.	KSH programmi ptk 4.4. täiendati. KSh aruandes hinnatakse mõju väärtuslikule maastikule ja ilusale vaatele.
Tabel 3 kohaselt kaasatakse KSH ekspertgruppi Tallinna Tehnikaülikooli Eesti Mereinstituudi eksperdid. Märgime, et Tallinna Tehnikaülikoolil on Eesti Mereakadeemia ja Tartu Ülikoolil on Eesti Mereinstituut. Palume täpsustada, millise asutuse eksperte kaasatakse.	Ebatäpsus parandati.
5. Politsei- ja piirivalveamet, 26.09.2024 nr 2.1-3/31193-2	
Politsei- ja Piirivalveamet on seisukohal, et Saaremaal Jaani külas Uelahe detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi (edaspidi KHS) punkt 4.2.4 peab katma varasemalt PPA poolt 08.02.2023 nr 2.1-3/1608-2 esitatud seisukohaga ja sellest tulenevalt täiendavaid ettepanekuid KHS täiendamise kohta ei ole.	Võetakse arvesse planeeringu koostamisel. KSH programmi ptk 4.2.4 täiendati vastavalt PPA kirjale 08.02.2023 nr 2.1-3/1608-2.
PPA 08.02.2023 nr 2.1-3/1608-2	

Saaremaal Jaani külas Uuelahe detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programm

<i>Esitatud arvamus</i>	<i>Seisukoht</i>
<p>Jaani küla Uuelahe detailplaneeringu eesmärgiks on muuhulgas ka sadama planeerimine. Kui sadam planeeritakse avalikult kasutatavaks on Politsei- ja Piirivalveamet seisukohal, et tuleb näha ette sadamale ligipääsu maismaa poolelt (nt kiirabile) ning mere poolelt SAR teenuse osutamiseks.</p> <p>Põhjendus:</p> <p>Siseturvalisuse arengukava 2020-2030 näeb ette jätkuvat panustamist abi osutamise valmiduse edasiarendamisse Eesti merealadel ja olulisimaks tegevussuunaks selleks on hoida korrakaitseorganite ja päästevärgustiku reageerimissuutlikkus, valmisolek ja võimekus ohtudele vastaval tasemel.</p> <p>Iga uue randumiskoha võimalus parandaks reageerimisvõimekust ja seega abi osutamise kvaliteeti.</p>	